

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 608/2023-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného V4 JURISTIC group, s.r.o., Furdekova 16, Bratislava, v mene ktorej koná advokátka Mgr. Adriana Katová, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Tdo/33/2021 z 8. decembra 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 18. februára 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. „6 až 8“ Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej „najvyšší súd“) sp. zn. 1Tdo/33/2021 z 8. decembra 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) č. k. 47 Tk 3/2019 z 8. júna 2020 ďalej len (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) uznaný vinným z obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania alebo obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d) a ods. 3 písm. b) Trestného zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 13 rokov.

3. Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) ako súd odvolací rozsudkom sp. zn. 1 To 70/2020 z 8. septembra 2020 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) zrušil rozsudok okresného súdu a sťažovateľa uznal za vinného zo spáchania obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. d) a ods. 3 písm. b) Trestného zákona, za čo mu uložil trest odňatia slobody vo výmere 17 rokov a 6 mesiacov.

4. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením tak, že ho odmietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, že jeho odsúdenie je založené na nezákonnom dôkaze, a to nahrávke rozhovoru medzi poškodenou, jej matkou a treťou osobou vyhotovenou touto treťou osobou. V predmetnej nezákonnej nahrávke sú navyše kapciózne a sugestívne otázky, pričom sťažovateľ sám nebol prítomný pri nahrávaní rozhovoru, a teda sa nemohol brániť tvrdeniam na nahrávke, a v dôsledku uvedeného bolo porušené jeho právo na obhajobu. Tento jediný nezákonný dôkaz bol základom jeho odsúdenia, a tak došlo k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu.

6. Sťažovateľ legitímne očakával, že v jeho trestnej veci bude zmenená právna kvalifikácia, resp. že súdy budú prihliadať na „na zmenu právnej kvalifikácie uskutočnenú dňa 10.09.2019 u prokurátora Krajskej prokuratúry Žilina - [REDACTED]“. Domnieva sa, že jeho skutok bol nadkvalifikovaný.

7. Ďalej sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, že orgány činné v trestnom konaní chybné vyložili daný skutok, a teda došlo k porušeniu jeho práva podľa čl. 49 ústavy.

8. Podľa názoru sťažovateľa došlo taktiež k porušeniu jeho práva na obhajobu, a to z dôvodu, že mu nebolo umožnené predkladať dôkazy vo svoj prospech.

9. A napokon sťažovateľovi uložený trest je v rozpore so zásadou humánnosti a rešpektovania ľudskej dôstojnosti, keď samotná výška trestu je neľudskej povahy a postihuje okrem neho samotného najmä jeho rodinu a jemu blízke osoby.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie „zaručeného v čl. 6 až 8“ dohovoru napadnutým uznesením, ktorým bolo odmietnuté dovolanie sťažovateľa v jeho trestnej veci.

11. Ústavný súd musí na úvod konštatovať, že ústavná sťažnosť sťažovateľa, ktorý je kvalifikovane právne zastúpený, pôsobí vo viacerých jej častiach zmätočne a neurčito, čo napokon vystihuje jej petit (návrh na rozhodnutie), v ktorom sťažovateľ namieta porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru, ako aj toho istého práva podľa čl. 7 dohovoru (uloženie trestu

výlučne na základe zákona) a toho istého práva podľa čl. 8 dohovoru (právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života). Na druhej strane, v ústavnej sťažnosti poukazuje aj na porušenie svojich základných práv podľa čl. 49 a čl. 50 ods. 3 ústavy, uvedené však do jej petitu nepremietol. Sťažovateľ taktiež podrobne cituje rôznu judikatúru a zákonné ustanovenia, bližšie však už ústavnému súdu neobjasňuje, akým spôsobom sa závery z nich aplikujú v jeho veci, resp. ani to, či tieto námietky a tvrdenia predniesol pred všeobecnými súdmi rozhodujúcimi v jeho veci. No a v neposlednom rade sťažovateľ na rôznych miestach protirečí sám sebe a tiež uvádza tvrdenia, ktoré sú v zjavnom rozpore so skutočnosťami uvedenými v napadnutom uznesení. Všetko už uvedené vo svojom súde posúva ústavnú sťažnosť ako takú k hranici, za ktorou by mohla byť odmietnutá z dôvodu nesplnenia náležitostí predpísaných zákonom.

12. Odhliadnuc od uvedeného, ústavný súd so zreteľom na poskytnutie materiálnej ochrany právam sťažovateľa a, zohľadňujúc skutočnosť, čo je pre neho „v stávke“ (trest odňatia slobody na 17 rokov a 6 mesiacov), napadnuté uznesenie preskúmal v rámci štandardov zaručených základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

13. Ústavný súd stabilne judikuje, že súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, avšak musí dať odpoveď na otázky, ktoré majú pre vec podstatný význam (II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04). Ak ide o argument, ktorý je vo veci rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (II. ÚS 410/06).

14. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že čl. 6 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby vnútroštátne súdy dostatočne jasne uviedli dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, a to za súčasného rešpektovania práva na obhajobu (rozsudok vo veci Hadjianastassiou proti Grécku zo 16. 12. 1992, sťažnosť č. 12945/87, bod 33). Rozsah povinnosti uviesť dôvody, ktorý sa odlišuje v závislosti od povahy rozhodnutia, musí byť určený v rámci okolností prípadu (rozsudok vo veci Ruiz Torija proti Španielsku z 9. 12. 1994, sťažnosť č. 18390/91, bod 29). Aj keď vnútroštátne súdy nie sú povinné dať odpoveď na všetky im predložené námietky (rozsudok vo veci Van de Hurk proti Holandsku z 19. 4. 1994, sťažnosť č. 16034/90, bod 61), z rozhodnutia musí byť zrejmé, že sa zaoberali všetkými podstatnými otázkami prípadu (rozsudok vo veci Boldea proti Rumunsku z 15. 2. 2007, sťažnosť č. 19997/02, bod 30) a že dali konkrétnu a jednoznačnú odpoveď na argumenty, ktoré sú pre výsledok prípadu rozhodujúce (rozsudok Veľkej komory vo veci Moreira Ferreira proti Portugalsku č. 2 z 11. 7. 2017, sťažnosť č. 19867/12, bod 84). Rozhodnutie vnútroštátneho súdu možno považovať za svojvoľné a také, ktoré narúša spravodlivosť konania, iba v prípade, ak sú v ňom vyjadrené dôvody založené na zjavnej skutkovej alebo právnej chybe vnútroštátneho súdu, dôsledkom čoho došlo k „odopretiu spravodlivosti“ (už citovaný Moreira Ferreira, bod 85; tiež rozsudok vo veci Navalnyy a Ofitserov proti Rusku z 23. 2. 2016, sťažnosti č. 46632/13 a č. 28671/14, bod 119).

15. Najvyšší súd v napadnutom uznesení poukázal na skutočnosť, že sťažovateľ podal dovolanie z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. g) a i) Trestného poriadku, teda z dôvodu, že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom, a dôvodu, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

16. Pokiaľ ide o konkrétne dôvody odmietnutia dovolania, najvyšší súd k namietanému porušeniu práva sťažovateľa na ochranu súkromia podľa čl. 8 dohovoru konštatoval, že na ním namietanej nahrávke poškodenej, jej matky a svedkyne [REDAKOVANÉ] nie je zaznamenaná komunikácia samotného sťažovateľa, preto bez ďalšieho nemohlo dôjsť k porušeniu jeho práva na súkromie. Z uvedeného dôvodu možno pri nahrávke uvažovať iba o prípadnom porušení jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru. Predmetný zvukový záznam nebol podľa názoru najvyššieho súdu vyhotovený v rozpore s § 12 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ako to tvrdil sťažovateľ, pozn.), keďže súhlas sťažovateľa na jeho vyhotovenie nebol potrebný a poškodená svoj súhlas dodatočne udelila, a taktiež aj jej matka, a to na hlavnom pojednávaní (č. l. 557 a nasl. spisu). Z okolností danej veci ďalej podľa najvyššieho súdu vyplynulo, že predmetný zvukový záznam nepredstavoval jediný a ani rozhodujúci usvedčujúci dôkaz proti sťažovateľovi, ale mal len podporný charakter, na čo výslovne odkázal už okresný súd vo svojom rozsudku a čo výslovne uznal aj sťažovateľ v ním podanom odvolaní. Najvyšší súd na dokreslenie situácie poukázal na skutočnosť, že nezákonnosť zvukovej nahrávky sťažovateľ vo svojom odvolaní proti rozsudku okresného súdu ani len nenamietal, ale poukazoval na vecne irelevantné okolnosti súvisiace s vyhotovením predmetnej nahrávky (maloletá mala vypovedať pod vplyvom pervitínu, mala byť na „výpoved“ na zvukovej nahrávke navádzaná a podobne). Obsah zvukového záznamu podľa najvyššieho súdu „len“ potvrdzoval obsah svedeckej výpovede maloletej (ktorá sa sama doma priznala, že užila pervitín a že jej bol ponúknutý sťažovateľom, pozn.), jej matky a svedkyne [REDAKOVANÉ]. Vierohodnosť maloletej bola potvrdená obsahom lekárskej správy z príslušnej detskej psychiatrickej kliniky, kde bola 30. mája 2019 hospitalizovaná v dôsledku afektívnej poruchy osobnosti a vyhrážania sa vyskočením z okna, ako aj opakovaného požitia psychotropných látok a údajného znásilnenia, resp. jeho pokusu. Pokiaľ sťažovateľ označil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, predložil množstvo skutkových námietok, ktoré však nemôžu byť predmetom dovolacieho konania. Najvyšší súd pre úplnosť poukázal na skutočnosť, že v rozsudkoch okresného súdu a krajského súdu opísanému skutkovému stavu zodpovedá právna kvalifikácia – posúdenie konania sťažovateľa ako obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. d) a ods. 3 písm. b) Trestného zákona.

17. Z uvedeného sa ústavný súd uistil, že najvyšší súd sa v rámci dovolania dostatočným a presvedčivým spôsobom vysporiadal s relevantnými námietkami prezentovanými sťažovateľom v jeho dovolaní.

18. Ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že najvyšší súd sa podrobne zaoberal sťažovateľom vznesenou námietkou nezákonného dôkazu (zvukovej nahrávky) a dospel k záveru, že nešlo o nezákonný dôkaz, a už vôbec nie o situáciu, keď by odsúdenie sťažovateľa bolo založené výlučne alebo v prevažnej miere na tomto dôkaze. Pokiaľ sťažovateľ tvrdí, že nebol pri nahrávaní rozhovoru prítomný a nemohol sa brániť, čím malo dôjsť k porušeniu jeho práva na obhajobu,

ústavný súd v krátkosti konštatuje, že sťažovateľovi bol poskytnutý priestor realizovať svoje právo na obhajobu v konaní pred všeobecnými súdmi, kde mohol spochybníť zákonnosť a aj obsah nahrávky.

19. Ak sťažovateľ tvrdí, že „*legitímne očakával*“ zmenu právne kvalifikácie, ústavný súd konštatuje, že táto jeho námietka je nedostatočne určitá, rovnako ako jeho námietka, že orgány činné v trestnom konaní chybné vyložili daný skutok. Nad rámec uvedeného sa žiada doplniť, že z predložených dokumentov nevyplýva ani to, že by sťažovateľ predmetné námietky vôbec uplatnil v ním podanom dovolaní.

20. Všeobecný a neurčitý charakter má podľa názoru ústavného súdu aj sťažovateľova námietka o tom, že došlo k porušeniu jeho práva na obhajobu, keď mu nebolo umožnené predkladať dôkazy v jeho prospech. Odhliadnuc už od skutočnosti, že ani túto námietku relevantným spôsobom neuplatnil v ním podanom dovolaní, ústavný súd v krátkosti konštatuje, že sťažovateľ v ústavnej sťažnosti nijakým spôsobom nešpecifikoval, o aké dôkazy malo ísť, či ich konajúcim súdom predložil a ako bolo o jeho návrhoch rozhodnuté.

21. Napokon, pokiaľ ide o poslednú námietku sťažovateľa, že jemu uložený trest je v rozpore so zásadou humánnosti a rešpektovania ľudskej dôstojnosti, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ vyslovenie porušenia svojho základného práva nebyť podrobený krutému, neľudskému či ponižujúcemu trestu podľa čl. 16 ods. 2 ústavy a ani základného práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti podľa čl. 19 ods. 1 ústavy v petite svojej ústavnej sťažnosti nenavrhol. Sťažovateľ predmetnú námietku neuplatnil ani pred dovolacím súdom, proti ktorého rozhodnutiu ústavnú sťažnosť smeruje. A v neposlednom rade, sťažovateľ vôbec nevysvetlil, z akých (právnych) dôvodov sa domnieva, že jemu uložený nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 17 rokov a 6 mesiacov je neľudský v zmysle už označeného článku ústavy.

22. Vzhľadom na všetko už uvedené bolo potrebné ústavnú sťažnosť odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú a v časti zmätočných námietok sťažovateľa aj z dôvodu podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nedostatok náležitostí ustanovených zákonom.

23. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa stratilo svoje opodstatnenie.

24. Na záver považuje ústavný súd za potrebné upriamiť pozornosť právnej zástupkyne sťažovateľa na skutočnosť, že podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný pri výkone advokácie postupovať s odbornou starostlivosťou, ktorou sa rozumie, že koná čestne, svedomito, primeraným spôsobom a dôsledne využíva všetky právne prostriedky a uplatňuje v záujme klienta všetko, čo podľa svojho presvedčenia považuje za prospešné. Pritom dbá na účelnosť a hospodárnosť poskytovaných právnych služieb.

25. Už uvedené platí osobitne v konaní pred ústavným súdom (III. ÚS 675/2017, I. ÚS 16/2018, I. ÚS 36/2019).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. novembra 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu